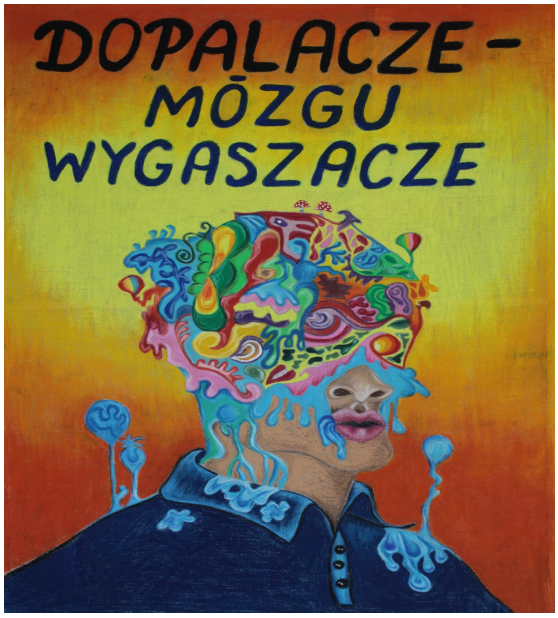
Nowe narkotyki, dopalacze.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa podkarpackiego w zakresie ustawowego przeciwdziałania procederowi wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych zwanych potocznie dopalaczami lub nowymi narkotykami odnosiły się w głównej mierze do dilerów, natomiast w pojedynczym przypadku do działalności sklepu.

Na terenie naszego województwa w analizowanym roku w miesiącu listopadzie zanotowano pojedynczy przypadek działalności stacjonarnego sklepu zlokalizowanego w Krośnie, w którym wprowadzano do obrotu tzw. nowe narkotyki. Po krótkim okresie funkcjonowania, przy udziale funkcjonariuszy Policji i Państwowej Inspekcji Sanitarnej, nowy sklep dopalaczowy został skutecznie zamknięty.

Unieruchomienie sklepów stacjonarnych oferujących sprzedaż środków zastępczych czy nowych substancji psychoaktywnych spowodowało bardzo znaczne obniżenie zgłoszonych przypadków podejrzeń zatruć substancjami psychoaktywnymi oraz nakierowanie działań na rozwijającą się tzw. dilerkę.

W roku 2017 organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przejęły głównie od Prokuratury i Policji, a następnie prowadziły 39 nowych postępowań administracyjnych w stosunku do osób fizycznych w związku z podejrzeniem lub stwierdzeniem naruszenia art. 44b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z poźn. zm.). W zakresie wspomnianych postępowań zanotowano dwukrotny wzrost prowadzonych spraw.

W stosunku do przedsiębiorców czy osób fizycznych wprowadzających do obrotu środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne prowadzone były przez właściwych PPIS postępowania administracyjne zgodnie z art. 44c ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, których efektem było m.in. wydawanie decyzji nakazujących wycofanie produktów z obrotu, na czas niezbędny do przeprowadzenia badań mających na celu ustalenie, czy jest on środkiem zastępczym lub nową substancja psychoaktywną, nie dłuższy jednak niż 18 miesięcy, zabezpieczających produkty, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, że były one środkiem zastępczym lub nową substancja psychoaktywną, nakazujących zaprzestanie prowadzania działalności w pomieszczeniach służących do wprowadzania produktu do obrotu na czas niezbędny do usunięcia zagrożenia, nie dłuższy niż 3 miesiące. W przypadku stwierdzenia, że produkt był środkiem zastępczym albo nową substancją psychoaktywną, właściwy ze względu na miejsce wprowadzania do obrotu państwowy inspektor sanitarny zakazywał w drodze decyzji wprowadzania produktu do obrotu a także orzekał o jego przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczeniu. Za przeprowadzone badania potwierdzające wprowadzanie do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych przedsiębiorcy czy osoby fizyczne były obciążane kosztami prowadzonego postępowania i badań zatrzymanych produktów oraz

odpowiednio kosztami czynności kontrolnych. Odpowiedzialnym za wprowadzanie do obrotu środków zastępczych właściwi Państwowi Inspektorzy Sanitarni wymierzali kary pieniężne w drodze decyzji administracyjnych.
Podstawowe dane dotyczące działań podjętych przez PIS w woj. podkarpackim w stosunku do naruszających ustawowy zakaz wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela. Działania kontrolne, administracyjne i egzekucyjne w liczbach podjęte przez Państwowa Inspekcję Sanitarną w woj. podkarpackim.

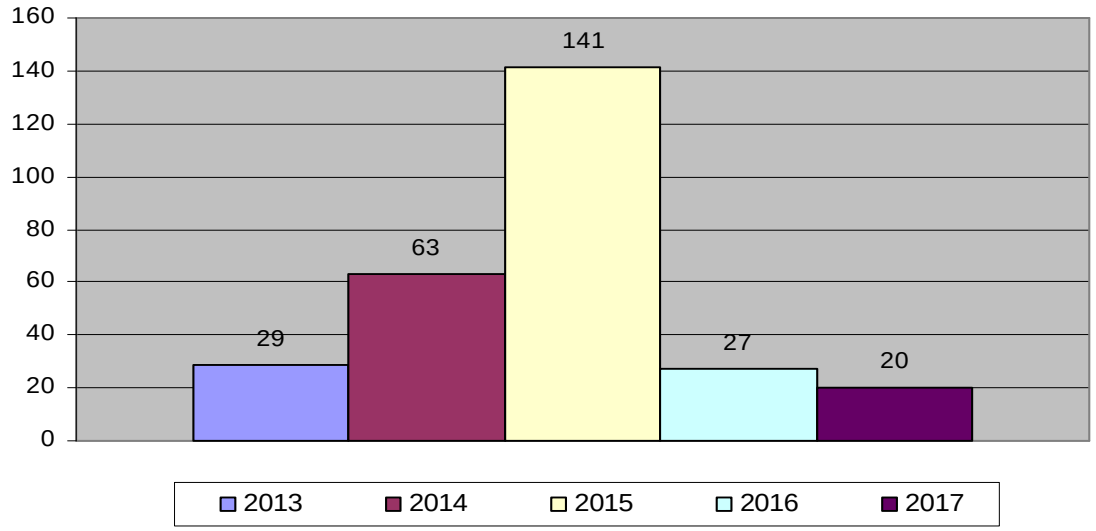
Liczba, kwota	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
L. sklepów	**5**	**8**	**8**	**2***	**1**
L. przeprowadzonych kontroli	**36**	**94**	**113**	**38**	**1**
L. wydanych decyzji I instancja	**98**	**185**	**288**	**191**	**175**
L. wydanych decyzji II instancja	**58**	**41**	**129**	**69**	**12**
L. wydanych postanowień I instancja	**57**	**147**	**223**	**49**	**32**
L. wydanych postanowień II instancja	**21**	**41**	**55**	**9**	**1**
L. zabezpieczonych produktów	**1227**	**3087**	**4072**	**1419**	**130**
L. pobranych próbek	**123**	**248**	**248**	**120**	**58**
Kwota nałożonych kar w zł	**410 000**	**800 000**	**1430 000**	**550 000**	**520 000**

* od dnia 15 grudnia 2016 roku do listopada 2017 r. na terenie województwa podkarpackiego nie działały stacjonarne sklepy, tzw. dopalaczowe.

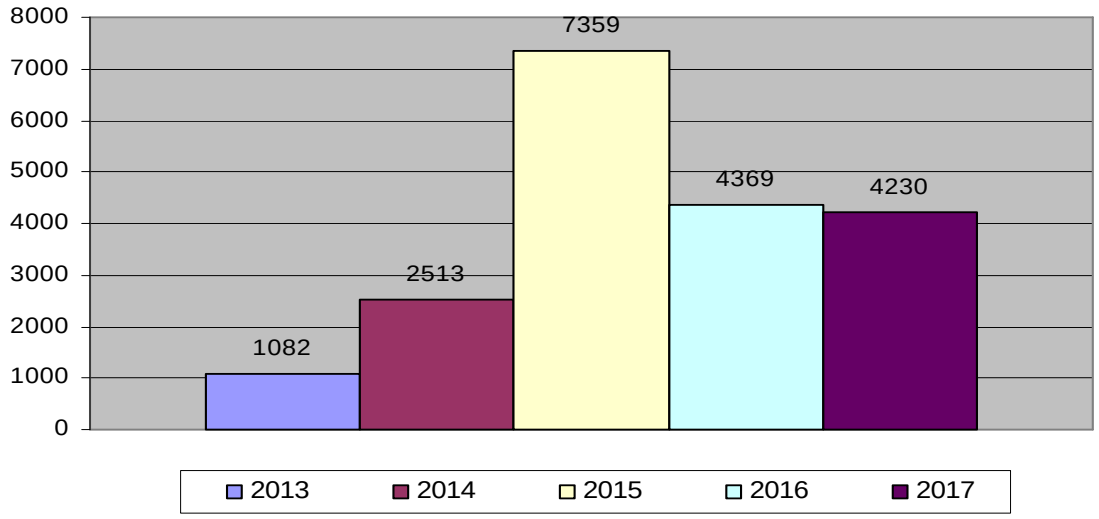
W analizowanym roku zarejestrowano 20 przypadków zgłoszonych podejrzeń zatruć substancjami psychoaktywnymi, środkami zastępczymi co stanowiło zmniejszenie o 42% liczby podejrzeń zatruć w stosunku do poprzedzającego roku. Podobnie jak w Polsce w województwie podkarpackim od roku 2015 notowane są tendencje spadku liczby zgłoszonych zatruć.
Liczby przypadków zatruć środkami zastępczymi w latach 2013 – 2017 w województwie podkarpackim i w Polsce przedstawiono kolejno na wykresach nr1,2.

Wykres nr 1 Liczba przypadków zatruć środkami zastępczymi w woj. podkarpackim

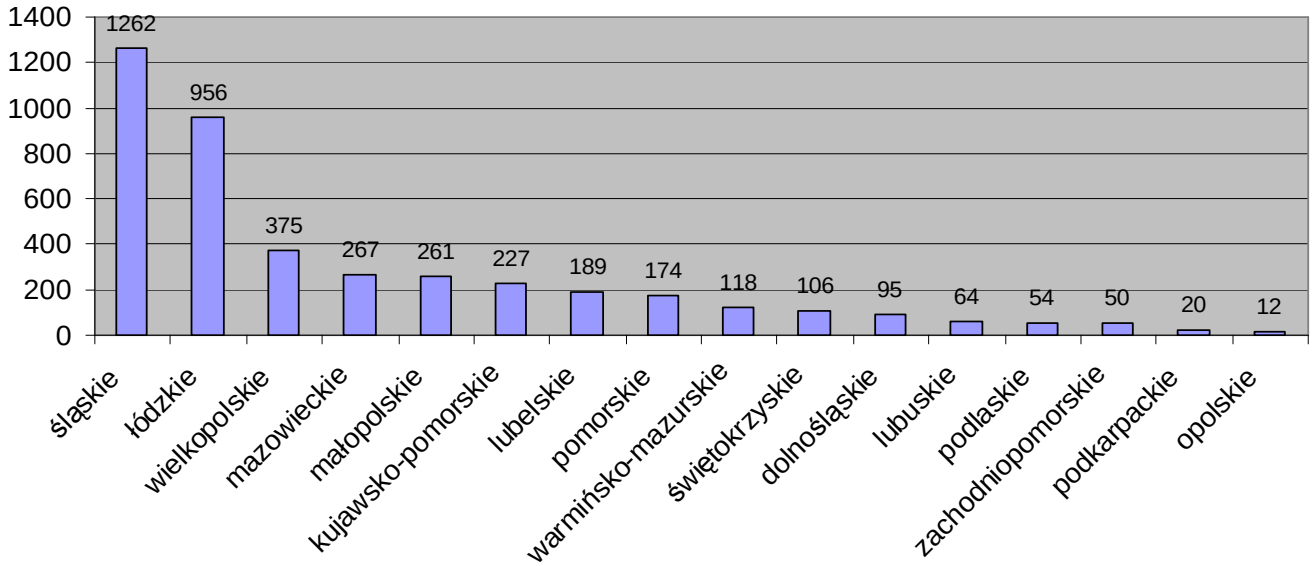
Wykres nr 2 Liczba przypadków zatruć środkami zastępczymi w Polsce

Wszystkie zgłoszone przypadki zatruć były przekazywane do Ośrodka Kontroli Zatruć w Warszawie do ostatecznej weryfikacji. Najwięcej interwencji medycznych na terenie województwa w 2017 roku bo aż 12 (60%) zarejestrowano na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie. Przeszło 50% ogólnej liczby zgłoszeń dotyczyło przedziału wiekowego 16-18 lat a następną grupą stanowiącą 25% zgłoszonych przypadków była grupa wiekowa 25-29 lat.

Województwo podkarpackie w zakresie opisywanych zatruć charakteryzował najniższy w Polsce współczynnik zatruć w przeliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców i wynosił 0,94 przy średnim krajowym analogicznym współczynniku wynoszącym 11,0 przypadków. Wartości skrajne przytaczanych współczynników w poszczególnych województwach mieściły się w przedziale wartości od 0,94 do 38,55 przypadków podejrzeń zatruć w przeliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców.

Wykres nr 3. Liczba zatruć środkami zastępczymi w 2017 roku w podziale na województwa

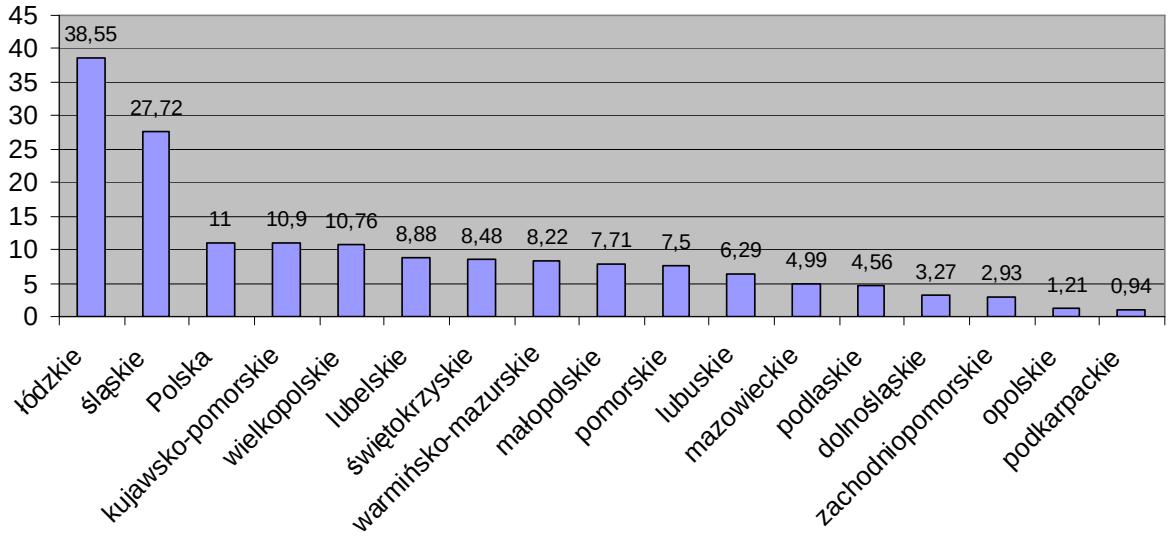

Liczbę zatruć środkami zastępczymi w 2017 roku w podziale na województwa przedstawiono na wykresie nr 3 .

Natomiast wskaźnik zatruć w przeliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców przedstawiono na wykresie nr 4.

Wykres nr 4. Wskaźniki zatruć środkami zastępczymi w skali kraju, w poszczególnych woj. w 2017 roku

(w przeliczeniu na 100 tyś. mieszkańców)

Nowe narkotyki, dopalacze

Na podstawie zgromadzonych informacji w sprawie zidentyfikowanych substancji w produktach będących w obrocie na terenie naszego województwa wynika, że w 2017 r. klasyfikację najczęściej ujawnianych substancji obejmowały związki chemiczne o nazwach: 3-CMC, 4CMC, HEX-EN, MDMB-CHMICA, ABCHMINACA. Były to nowe substancje psychoaktywne, które po rekomendowaniu Ministrowi Zdrowia przez Zespół do spraw oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia lub życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych zostały wymienione w załączniku do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 sierpnia 2017 roku w sprawie wykazu nowych substancji psychoaktywnych (Dz. U. z 2017 poz. 1582).

Przy zwalczaniu ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu tzw. nowych narkotyków współpracowano szczególnie z Policją, CBŚ Policji i Służbą Celno - Skarbową prowadząc wspólne kontrole, działania informacyjno – edukacyjne, wymianę informacji. Państwowa Inspekcja Sanitarna wspólnie z wieloma instytucjami prowadziła szerokie działania dotyczące profilaktyki używania dopalaczy organizując liczne szkolenia konferencje, narady. Informację o prowadzonej kampanii oświatowo-zdrowotnej opisano w rozdziale poświęconym działalności w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

